สายสัมพันธ์ ๒ ทศวรรษแห่งพระเมตตา: น้อมอาลัยดวงแก้วแห่งสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีฯ

ความสูญเสียครั้งยิ่งใหญ่สะเทือนใจคนไทยทั้งประเทศ เมื่อ *สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภา นเรนทิราเทพยวดี กรมหลวงราชสาริณีสิริพัชรมหาวัชรราชชิดา* ผู้ทรงเป็นศูนย์รวมจิตใจและ *"ดวงแก้วแห่งกำลังใจ"* ได้เสด็จล่วงลับไปแล้ว ทิ้งไว้ซึ่งความอาลัยรักอย่างหาที่สุดมิได้ของปวงชนชาวไทย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง คณะกรรมการ เจ้าหน้าที่ และสมาชิกผู้พักพิงในบ้านพักฉุกเฉิน ภายใต้การดำเนินงานของสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี ในพระอุปถัมภ์พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี กรมหมื่นสุทธนารีนาถ

สายสัมพันธ์อันยาวนานและพระมหากรุณาธิคุณที่ทรงมีต่อสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีฯ

สำหรับชาวบ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีฯ ความผูกพันและพระกรุณาธิคุณอันหาที่สุดมิได้นี้ ได้หยั่งรากลึกยาวนานมากกว่าสองทศวรรษ พระองค์ทรงมีพระเมตตาต่อบ้านพักฉุกเฉินมาตั้งแต่ครั้งยังทรงพระเยาว์ โดยเสด็จ พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี กรมหมื่นสุทธนารีนาถ มาร่วมในพิธีเปิดบ้านพักฉุกเฉินแห่งใหม่ ณ เขตดอนเมือง เมื่อปีพุทธศักราช ๒๕๑๐ ขณะมีพระชันษาเพียง ๙ ปี (ขณะดำรงพระอิสริยยศ พระเจ้าหลานเธอ พระองค์เจ้าพัชรกิติยาภา) และยังได้เสด็จมาร่วมงานเลี้ยงของสมาคมฯ อีกครั้งหนึ่งด้วย

ในช่วงกัดมาก็ได้ทรงพระกรุณาร่วมในกิจกรรมของ สมาคมฯ ในหลายวาระ

ตามที่เราทราบกันดี ในทุกช่วงวิกฤตของสังคม พระองค์ไม่เคยทอดทิ้งผู้ยากไร้ ดังเช่นเมื่อครั้งเกิดภัยพิบัติสึนามิในปีพุทธศักราช ๒๕๔๗ *มูลนิธิเด็กโลก (World Childhood Foundation)* ซึ่งมีสมเด็จพระราชินีซิลเวียแห่งสวีเดนทรงเป็นองค์ประธาน ได้ประสานความร่วมมือให้สมาคมฯ เป็นแกนนำในการช่วยเหลือเด็ก ๆ ที่ประสบภัย ในการนี้สมาคมฯ ได้รับพระราชทานพระอนุญาตจากองค์อุปถัมภ์ให้ดำเนินงาน *"โครงการเพื่อนใจวัยทีน"* เพื่อต่อยอดการดูแลเยาวชนอายุ ๑๓ - ๑๘ ปี เชื่อมต่อกับศูนย์การเรียนรู้เพื่อฟื้นฟูสภาพจิตใจเด็กต่างวัยของ มูลนิธิอาสาเพื่อนพึ่ง (กาฯ) ยามยาก สภากาชาดไทย และในโอกาสที่เสด็จพระราชดำเนินไปทรงเปิดหมู่บ้านชั่วคราวของมูลนิธิฯ พระองค์ก็ยังได้เสด็จไปทรงเยี่ยมชมและพระราชทานกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานในโครงการเพื่อนใจวัยทีนด้วยพระองค์เอง

พระกรณียกิจเพื่อการยุติความรุนแรงและคุ้มครองสิทธิสตรี

พระกรณียกิจที่สมเด็จพระเจ้าลูกเธอ เจ้าฟ้าพัชรกิติยาภาฯ ทรงอุทิศพระวรกายร่วมกับสมาคมฯ นั้นมีหลากหลายมิติ ในปีพุทธศักราช ๒๕๕๑ ทรงพระกรุณาเสด็จร่วมงานระดมทุนเพื่อบ้านพักฉุกเฉิน และเสวยพระกระยาหารกลางวันร่วมกับสมเด็จพระราชาธิบดีและสมเด็จพระราชินีแห่งสวีเดน

ยิ่งไปกว่านั้น เมื่อครั้งทรงดำรงตำแหน่งองค์ทูตสันถวไมตรีให้กับกองทุนการพัฒนาเพื่อสตรีแห่งสหประชาชาติ (UNIFEM) ในแคมเปญรณรงค์ยุติความรุนแรงต่อสตรี สมาคมฯ ได้มีโอกาสเฝ้าทูลละอองพระบาท ณ บุธนิทรรศการของบ้านพักฉุกเฉินหลายครั้ง เพื่อนำเสนอการกิจช่วยเหลือผู้หญิงและเด็กที่ประสบปัญหาความรุนแรงในครอบครัว

ในส่วนงานที่เชื่อมโยงกับกระบวนการยุติธรรม สมาคมฯ ได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดียิ่งจากสำนักงานอัยการสูงสุด ในการจัดวางระบบให้คำปรึกษาทางกฎหมายแก่ผู้พักพิง ทั้งนี้ในพิธีลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างสองหน่วยงานนั้น พระองค์ได้เสด็จมาทรงเป็นประธานในพิธี และได้เสด็จเยี่ยมบ้านพักฉุกเฉินอีกครั้งหนึ่ง ซึ่งนับเป็นเวลาห่างจากครั้งแรกที่โดยเสด็จพระมารดาถึง ๒๔ ปี

อีกหนึ่งหมุดหมายสำคัญคือในปีพุทธศักราช ๒๕๕๔ สมาคมฯ ได้จัดงานสัมมนาหัวข้อ *"กระบวนการยุติธรรมกับการคุ้มครองเด็กและผู้หญิงที่ถูกกระทำรุนแรง"* ซึ่งสมเด็จพระราชินีซิลเวียแห่งสวีเดน และพระองค์ ได้ทรงพระกรุณารับเป็นองค์ปาฐก โดยมีสมเด็จพระราชาธิบดีแห่งสวีเดน และพระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี กรมหมื่นสุทธนารีนาถ เสด็จพระราชดำเนินมาร่วมในงานสัมมนาครั้งนี้ด้วย ทั้งนี้ผู้บริหารสูงสุดของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมและหน่วยงานที่ให้ความช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาความรุนแรงได้นำเสนอแนวทางการปรับปรุงพัฒนาเพื่อปรับปรุงแก้ไขข้อจำกัดและอุปสรรคต่อผู้ประสบปัญหาของหน่วยงานที่รับผิดชอบต่อไป ซึ่งผลจากการสัมมนาในครั้งนี้ นำไปสู่การขับเคลื่อนเพื่อหลายข้อจำกัดและอุปสรรคทางกฎหมาย ในการช่วยเหลือผู้ประสบปัญหาความรุนแรงอย่างเป็นรูปธรรม

พระปณิธานอันเกริกไกรในระดับสากล

ภาพสะท้อนแห่งพระวิริยะอุตสาหะมิได้จำกัดอยู่เพียงในประเทศ ทรงจัดตั้ง *"โครงการกำลังใจ"* เพื่อพระราชทานโอกาสทางอาชีพและยกระดับคุณภาพชีวิตแก่กลุ่มผู้ต้องขังหญิง เด็กติดผู้ต้องขัง และผู้เปราะบางในกระบวนการยุติธรรม ขณะเดียวกัน ในเวทีระดับโลกทรงเป็นกำลังหลักสำคัญในการผลักดันและยกร่าง *"ข้อกำหนดกรุงเทพ" (Bangkok Rules)* หรือข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำของสหประชาชาติในการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังหญิง นอกจากนี้ในฐานะทูตสันถวไมตรีของ UNIFEM ทรงขับเคลื่อนโครงการรณรงค์ยุติความรุนแรงจนสามารถกรวบรวมรายชื่อผู้ร่วมอุดมการณ์ได้สูงถึง ๓ ล้านรายชื่อ ซึ่งเป็นสถิติที่สูงที่สุดในโลก ทรงพลิกโฉมความคิดของสังคมไทยให้ตระหนักว่า *"ความรุนแรงในครอบครัวไม่ใช่เรื่องส่วนตัว แต่เป็นปัญหาส่วนรวมและการละเมิดสิทธิมนุษยชน"*

ภายใต้กรอบภารกิจของสมาคมฯ ที่ทำงานเชื่อมโยงกับความรุนแรงต่อผู้หญิงและเด็ก เมื่อเชื่อมโยงกับประเด็นต่าง ๆ ที่พระองค์ได้ทรงตั้งพระปณิธานและทรงปฏิบัติในระดับประเทศและระดับโลก จึงเป็นภาพที่ประจักษ์ชัดเจนยิ่งว่า พระองค์ทรงปฏิบัติพระกรณียกิจด้วยพระวิริยะอุตสาหะอย่างทุ่มเทเพื่อสร้างคุณูปการแก่สตรีและสังคมโลก

ความปลาบปลื้มใจอันสูงสุดที่ตราตรึงอยู่ในใจของคณะกรรมการสมาคมฯ คือการที่พระองค์ทรงพระกรุณาโปรดให้เข้าเฝ้าทูลละอองพระบาท ณ วังสุโขทัย เนื่องในวันสตรีสากล ปีพุทธศักราช ๒๕๕๑ เพื่อถวายโล่และรูปภาพเทิดพระเกียรติในวาระครบรอบ ๓๐ ปีของบ้านพักฉุกเฉิน ในโอกาสนั้น ได้พระราชทานพระดำรัสชี้แนะแนวทางการแก้ไขปัญหาความรุนแรง ด้วยความใส่พระทัยและทรงเข้าใจในปัญหาอย่างลึกซึ้ง

แม้ดวงแก้วจะจากไป แต่คุณความดีจะยังคงสถิตสถาพร

สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีฯ ขอน้อมรำลึกในพระกรุณาธิคุณอันล้นพ้นหาที่สุดมิได้ แม้วันนี้ *"ดวงแก้วแห่งกำลังใจ"* จะเสด็จล่วงลับสู่สวรรคาลัยแล้ว แต่พระกรณียกิจที่ได้ทรงอุทิศพระวรกายเพื่อประโยชน์สุขของปวงชน พลังแห่งพระเมตตาคุณงามความดี และพระปณิธานอันแน่วแน่ที่ทรงอุทิศตนเพื่อสตรีและเด็กเปราะบาง จะไม่มีวันเลือนหายไปจากใจ สิ่งเหล่านี้จะยังคงสถิตมั่นเสมือนประทีปนำทาง และเป็นกำลังใจอันยิ่งใหญ่ให้แก่พวกเราชาวสมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรีฯ ในการสานต่อพระปณิธาน มุ่งมั่นทำงานเพื่อสร้างสังคมที่ปลอดภัย ไร้ความรุนแรง และมอบโอกาสแก่ผู้พลัดพลาดสืบไป

สถิตในใจปวงประชาตรานิรันดร์

น้อมส่งเสด็จสู่แดนสรวงบงกชฟ้าเสวยสุขชั้นภา ...นิรันดร์เทอญฯ

ด้วยสำนึกในพระกรุณาธิคุณอันล้นพ้นหาที่สุดมิได้

ข้าพระพุทธเจ้า คณะกรรมการ เจ้าหน้าที่ และสมาชิกผู้หญิงและเด็ก บ้านพักฉุกเฉิน สมาคมส่งเสริมสถานภาพสตรี ในพระอุปถัมภ์พระเจ้าวรวงศ์เธอ พระองค์เจ้าโสมสวลี กรมหมื่นสุทธนารีนาถ